

Jerzy Pyrgała, Leszek Gajewski

Niedów, pow. Zgorzelec

Informator Archeologiczny : badania 4, 189-190

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadził mgr Piotr Kubów. Finansował WKZ w Opolu. Dziewiąty sezon badań. Osada z późnego okresu wpływów rzymskich i z wczesnego średniowiecza (IX—XII w.).

Przebadano obszar zagrożony przez wybieranie piasku o ogólnej powierzchni 80 m². Wyeksplorowano 2 jamy z późnego okresu wpływów rzymskich: jama o charakterze gospodarczym i jednokomorowy piec garncarski oraz jamę z wczesnego średniowiecza o nieokreślonej funkcji.

Na omówienie zasługuje dobrze zachowany piec garncarski. W rzucie poziomym posiadał on kształt regularnego czworoboku o zaokrąglonych krawędziach. Wymiary: długość 195 cm szerokość 185 cm, głębokość 50 cm. W przekroju pionowym posiadał on strome, opadające pod kątem około 25° ścianki, ściśle obłożone dużymi kamieniami polnymi o nieregularnych kształtach. Były one częściowo spękane termicznie i łatwo się kruszyły. Od strony zachodniej znajdował się najprawdopodobniej wlot do pieca. Stwierdzono tu bowiem 70-centymetrowy odcinek wolny od kamieni. W wypełnisku ustalono występowanie trzech nawarstwień. Warstwa pierwsza zawierała dużą ilość brył polepy z widocznymi odciskami żerdzi i prętów drewnianych pochodzącej z rumowiska konstrukcji naziemnej. Warstwa druga zalegała na płaskim dnie oraz na łagodnym spadzie w kierunku wlotu. Zawierała ona grudki węgla drzewnych. Warstwę trzecią tworzył piasek przepalony na kolor pomarańczowy.

Z obiektu wydobyto liczne ułamki ceramiki tocznej, w tym dużą część płytkiej misy oraz fragmenty naczyń lepionych w powierzchni schropowanej. Jedna skorupa zdobiona była dołkami paznokciowymi.

Piec ten posiada liczne analogie z terenu Śląska. Obiekt datować można wstępnie na schyłek III w. n.e. Identyczny materiał ceramiczny zawierała jama o przeznaczeniu gospodarczym.

Z wypełniska jamy wczesnośredniowiecznej wydobyto ułamki naczyń obtaczanych. Większość z nich zdobiona była ornamentem plastycznym oraz pasmami dookólnych żłobków i linii falistych. Przynależnie pochodzi ona z wieku XI.

Przewiduje się kontynuowanie badań.

NIEDÓW, pow. Zgorzelec

Zakład Polskiego Atlasu Archeologicznego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN w Warszawie

Badania prowadzili dr Jerzy Pyrgała i mgr Leszek Gajewski. Finansował IHKM PAN. Drugi sezon badań. Grodzisko pierścieniowate. Wczesne średniowiecze.

Tegoroczne prace wykopaliskowe były prowadzone na odcinku I — wschodnia część wału obronnego gródka oraz na odcinku II — północno wschodnia część otwartego przedwala, obszar domniemanego podgrodzia. Przekopano wschodnią część wału obronnego gródka, dzięki czemu uzyskano jego stratygrafię oraz stratygrafię nawarstwień rozwaliska wału. Stwierdzono, że w obrębie wschodniej części wału obronnego dadzą się wyodrębnić cztery fazy nawarstwień, które są odbiciem procesu kilku faz niszczenia i odbudowy umocnień gródka. Ustalono, że w nawarstwieniach niżej położonych występują ułamki naczyń glinianych o formach typowych dla wczesnej ceramiki zachodnio słowiańskiej (VI w. do X w.). W nawarstwieniach wyżej położonych występuje ceramika typowa dla późnej ceramiki słowiańskiej i niemieckiej (XI w. do XIII w.). Ze względu na stratygrafię grodzisko przedstawia się jako obiekt unikatowy na obszarze Przegórza Sudeckiego i Łużyckiego, pozwalający na ustalenia w zakresie stratygrafii znalezisk ceramicznych ze starszych i młodszych faz wczesnego średniowiecza. Stwierdzono, w niżej położonych nawarstwieniach, ślady miejscowego hutnictwa. (znaleziska żużla żelaznego) oraz odkryto liczne szczątki kostne zwierząt hodowlanych. Odkryto, przy wewnętrznej części wału obronnego, w nawarstwieniach z XI—XII w., resztki drewnianego domostwa, w którym znaleziono dwa zbiorniki z kory, zawierające po około 100 kg zwęglonych ziarenek zbóż, pszenicy i żyta, drewniane przedmioty, m. in. łopatę piekarską oraz naczynia gliniane. W bezpośrednim sąsiedztwie tego pomieszczenia znaleziono część kamienia żarnowego. W rozwalisku wału obronnego, w młodszych nawarstwieniach oraz w warstwie otwartego przedwala znaleziono wiele wczesnośredniowiecznej ceramiki grafitowej, najprawdopodobniej związanej z produkcją metalurgiczną. Stwierdzono brak śladów budownictwa mieszkalnego i gospodarczego na terenie domniemanego podgrodzia. Badania ustaliły, że w północno-wschodniej części otwartego przedwala grubość warstwy kulturowej nie przekracza 0,25 — 0,30 m, z zabytkami, które mają charakter odpadków gospodarczych głównie ceramika i kości.

Ze względu na doniosłe wyniki postuluje się kontynuację badań.

NIEWĘGŁOSZ, pow. Radzyń

Konserwator Zabytków Archeologicznych w Lublinie

Badania prowadził mgr Andrzej Kutylowski. Finansował WKZ w Lublinie. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Grodzisko w Niewęgłoszu usytuowane jest na nisko położonych łąkach, w widłach rzek Tyśmienicy i wpadającej do niej Piwonii. Składa się